

Raahelaisen jääkiekon vaiheita

1948 - 2005

Jouni Kippola
Kaupunkiopaskurssin kurssityö
19.4.2005

Raahelaisen jääkiekon vaihteita 1948 - 2005

Raahelainen jääkiekkoilu sai alkunsa ensimmäisenä Pohjois-Suomessa syksyllä 1948. Joukko raahelaisia jalka- ja jääpalloilijoita kokoontui kuuntelemaan esitystä ”pelien pelistä” jääkiekosta. Kukaan ei ollut ennen käsitellyt pitkää mailaa, mutta yksimielisesti päätettiin aloittaa jääkiekon pelaaminen. Pentti Pirhonen, sittemmin radioselostaja ja Helsingin Sanomien urheilutoimittaja oli sen tilaisuuden järjestäjä. Hän oli edellisenä keväänä hiihtolomallaan Tampereella nähnyt jääkiekkoa pelattavan ja oli innostunut asiasta.

Ensimmäinen jääkiekkokaukalo valmistui vuoden vaihteessa 1948-49 ja se sijaitsi vinottain Rantakadun meren puolella Raatihuoneen kohdalla. Valaistuksena oli 26 kappaletta 300 watin lamppuja. Ensimmäinen ottelu pelattiin 4.1.1949. Ottelussa pelasivat Tampereen Ilveksen ja Raahen Vesan pelaajat. Toisessa joukkueessa pelasivat Vesan maalivahdit ja puolustajat, sekä Ilveksen hyökkääjät ja toisessa vastaavasti Vesan hyökkääjät ja Ilveksen maalivahti ja puolustajat. Viime mainittu joukkue voitti ottelun maalein 6 - 4. Koko kaupunki oli katsomassa ottelua ja yleisöä saapui aina lähimaakunnasta saakka. Suorastaan liikuttuneina kerrotaan vanhojen pappojen ja mummojen katselleen nuorempien joukossa värikästä näkyä valaistulla areenalla.

Jääkiekkoilu sai heti suuren suosion 5000 asukkaan kaupungissa ja jokaisessa ottelussa oli vähintään 400 katsojaa parhaina iltoina jopa 1000. Kaikkialla puhuttiin jääkiekosta aina rouvien ompeluseuroja myöten

Raahen Vesa nousi suomisarjaan kaudeksi 1950-51 voittamalla Lahdessa karsintaottelussa Lahden Luistelijat. Joukkueessa pelasivat Tauno Lassila, Veikko Granlund, Kauko Holappa, Matti Hartikainen, Osmo Hartikainen, Alpo Kanninen, Alpo Viittala, Tuomas Takalo, Veikko Lassila ja Martti Pälli. Huoltajana toimi Jali Kuoppa.

1950-luvulla pelit jatkuivat, välillä pelattiin suomisarjassa ja välillä tiputtiin maakuntasarjaan. Ruonan konkurssi vaikutti myös jääkiekon menestykseen, kun pelaajia lähti toisille paikkakunnille työn perään. Merkittäviä tapahtumia tähän aikaan olivat ns. pienoismaaottelut Pohjois-Suomi - Pohjois- Ruotsi. Näissä otteluissa oli jatkuvasti mukana raahelaisia pelaajia. Otteluita pelattiin sekä aikuisten että A-junioreiden kesken. Ottelut pelattiin kaksiosaisina. Usein toinen peli oli Oulussa ja toinen Raahessa. Tähän aikaan Raahen Vesa osallistui myös muutamana talvena sarjaan, jossa oli mukana Pohjois-Ruotsin joukkueita, mm Luleå ja Boden. Joulukuun 4. 1955 pelattiin Raahessa merkittävä ottelu, kun jääkiekon maajoukkue-ehdokkaat kohtasivat Pohjois-Suomen joukkueen. Joukkueessa pelasivat Raahesta Ensio Immonen, Rauno Kopsakangas, Alpo Kanninen, Veikko Granlund, Velu Salmi, Kauko Holappa ja Martti Pälli. Jo 1950-luvulla myös junioritoiminta oli laadukasta ja Vesa voitti nuorten sarjoissa useita piirinmestaruuksia, esim talvella 56-57 kaikissa ikäluokissa. Jo 1950-luvun alussa järjestettiin kaupunginosien välisiä otteluita. Uusi kaukalo valmistui kirjaston parkkipaikan paikalle 1956.

Merkittävin voitto raahelaisessa jääkiekossa saatiin talvella 1959, kun Raahen Yhteislyseon joukkue voitti Suomen Oppikoulujen Cupin mestaruusottelussa Kouvolan Lyseon. Joukkueessa pelasivat Juha Luovi, Pertti Elomaa, Juhani Hirvonen, Paavo Perikangas, Pentti Eskola, Markku Jokinen, Eero Pekuri, Risto Nousiainen, Harri Siipola ja Teuvo Pekuri.

Suomen korkeimmalla sarjatasolla pelasi ensimmäisenä raahelaisena Ensio Immonen, joka kaudella 1957-58 edusti Kokkolan Jymy-Kiekkoa.

1960-luvulla pelaaminen jatkui Vesan osalta edelleen pääosin Suomisarjassa. Tällöin silloisessa Raahessa toimi toinenkin jääkiekkoseura Raahen Työväen Palloilijat, joka pelasi maakuntasarjassa. Vuonna 1968 seura lopetti toimintansa ja pelaajat siirtyivät edustamaan Raahen Vesaa. Samassa yhteydessä Vesa lopetti ohjelmastaan jalkapallon ja pelaajat siirtyivät pelaamaan Raahen Ponnistukseen. Nykyisen Raahen

alueella jääkiekkoa harrastettiin myös Pattijoen Tempauksessa ja Saloisten Kiekossa. Vuosikymmenen loppupuolella Raahessakin selvitettiin ensi kerran tekojäärädan rakentamismahdollisuuksia. Tekojäärätoja oli silloin Suomessa jo aika paljon ja ensimmäinen jäähalli oli valmistunut Tampereelle 1965. 1960-luvulla pelattiin Raahessa koulujen välistä sarjaa, johon osallistuivat paikkakunnan oppilaitokset Seminaari, Yhteislyseo, Raahe Oy:n Ammattikoulu ja Raahen Porvari- ja Kauppakoulu.

Kiirunassa, Ruotsissa kävivät pelaamassa raahelaiset Perikankaan veljekset Esko ja Paavo sekä Martti Viitamäki. SM-sarjassa raahelaisia pelasi Oulun Kärpissä Eero Pekuri ja Martti Kallela, joka pelasi myöhemmin myös Rauman Lukossa yhden kauden.

1970-luvulla edustuskiekkoilu koki monenlaisia muutoksia. Raahen Vesa lopetti jääkiekon ja pelaajat siirtyivät jääkiekon erikoisseuraan Raahen Kiekko-Vesaaan. Edustason pelaaminen jatkui II-divisioonassa. 1979 perustettiin Raahen Teräs-Kiekko. Samalla Pattijoen Tempaus lopetti jääkiekkotoiminnan. Tekojäärädan ja jäähallin rakentamista puuhattiin 70-luvulla kahden toimikunnan toimesta. Mukana oli myös Rautaruukki, joka teki jäähallin piirustuksetkin. Hanke ei ollut kuitenkaan vielä silloin kypsä toteutattavaksi.

Samalla vuosikymmenellä pelattiin myös E-juniorien välistä kaupunginosasarjaa. Joukkumäärä sarjassa vaihteli viidestä kuuteen.

1970 luvulla raahelaisista ovat pelanneet SM-liigassa Kyösti Majava Karhu-Kissat, HJK, Jokerit ja HIFK, Veli-Pekka Reijasalo Kärpät, Hannu Lassila SaiPa ja Ässät ja 80 luvulla HIFK. Ruotsissa pelasivat mm. Hannu, Matti ja Juha Lassila, Matti Tervonen ja Martti Kallela.

1980-luvun alussa perustettiin Kiekko-Vesan Juniorit ja Kiekko-Vesa 81. Kiekko-Vesa 81 kolkutteli I-divisioonan portteja keväällä 1987 häviämällä kotonaan uusintaottelussa noususta Vantaan Kiekolle maalein 3 - 4. Ottelussa oli Raahen jäähalli loppunmyyty. Maksaneiden määräksi ilmoitettiin maksimimäärä 1497, mutta todellisuudessa hallissa oli noin 1700 katsojaa. Samalla vuosikymmenellä myös Teräs-Kiekko pelasi samalla sarjatasolla ja selviytyi I-divisioonan karsintasarjaan.

Tällä vuosikymmenellä Raahen peliolosuhteet paranivat merkittävästi 1981 valmistui tekojääräta Koivuluodon urheilupuistoon, joka katettiin jäähalliksi 1985-86. Ensimmäinen sarjaottelu jäähallissa pelattiin 9.1.1986. Vastakkain olivat Kiekko-Vesa ja IPK, Iisalimesta.

SM-liigan raahelaiset 80-luvulla olivat Hannu Lassila HIFK, Pasi Vuorela JoKP ja Tapani Keränen KooKoo, Kouvola. Hannu Lassila voitti sekä Suomen mestaruuden HIFK:ssa että Ruotsin mestaruuden Färjestadin joukkueessa. Nuorten tai poikien maajoukkueissa pelasivat Pasi Vuorela, Risto Kurttila ja Pekka Luovi

1990-luvulla raahelainen edustuskiekkoilu yhdisti voimansa ja 1994 perustettiin Raahe-Kiekko. Seuraan liittyivät Kiekko-Vesa ja Teräs-Kiekon edustuspelaajat. Seura pelasi II-divisioonana ja suomisarjatasolla.

Mikko Luovi pelasi SM-liigaa Tampereen Ilveksessä ja Rauman Lukossa ja voitti Ruotsin mestaruuden Brynäsén joukkueessa. Nuorten ja/tai poikien maaotteluja ovat pelanneet Tatu Backman, Harri Korpela ja Pasi Luovi.

2000-luvulla Raahe-Kiekko on selviytynyt suomisarjan play off-otteluihin lähes joka vuosi. Harri Korpela ja Jyri Junnilla ovat pelanneet SM-liigaa Kärpissä. Nuorten ja/tai poikien maaotteluja on pelannut Jyri Junnilla. Jyri Junnilla on voittanut Suomen mestaruuden Kärpissä ja pronssia 20-vuotiaiden MM-kisoissa. SM-hopeaa on saavuttanut TPS:n riveissä aiemmin mainitun Hannu Lassilan poika Teemu Lassila.

Nais- ja tyttökiekkoa Raahessa on pelattu jo 1980 luvulta. Joukkue on pelannut toiseksi tai kolmanneksi korkeimmalla tasolla vaihtelevalla menestyksellä. Peliä on harrastettu Kiekko-Vesassa ja tällä hetkellä naisjoukkue pelaa Teräs-Kiekon nimissä. Naisten maajoukkueessa ovat pelanneet seutukunnan tytöistä Satu Kiipeli, Eini Lehtinen, Sari Kallioinen ja Suvi Seppälä. Satu Kiipelin nykyinen seura on Minnesota

Duluth, USA:ssa. Hän on edustanut Suomea kaksissa naisten MM-kisoissa ja Eini Lehtinen yksissä. B-maajoukkueessa on pelannut Piia Kauppila. Tytöt ovat saavuttaneet myös SM-mitaleja Oulun Kärppien joukkueessa.

1968 perustettiin Raahen Erotuomarikerho. Kerhon erotuomarit toimivat pääosin jääkiekon parissa. Kerhon nimi on nykyisin Raahen Jääkiekkotuomarit. Kerhon tuomareista on Kimmo Siipo tuominut SM-liigaa ja Kaj Sartorisio, Osmo Ohenoja, Kari Junnila, Matti Pohjalainen ja Janne Jussila I-divisioonaa/Mestistä.

Yksittäisistä henkilöistä pisimpään raahelaisessa jääkiekossa on toiminut Kauko ”Jumbo” Holappa. Ensin pelaajana alkuajoista saakka, sen jälkeen valmentajana, erotuomarina ja Raahen Vesan jääkiekkojoukkueen jäsenenä ja puheenjohtajana ja Kiekko-Vesan Junioreiden pitkäaikaisena puheenjohtajana.

Raahelainen Jouni Kippola on toiminut Suomen Jääkiekkoliiton liittovaltuuston jäsenenä tai varajäsenenä 1975 - 2001 ja liittohallituksen jäsenenä vuodesta 2002 -.

Jääkiekko on koko toimintansa ajan vuodesta 1948 tähän päivään ollut hyvin merkittävässä asemassa raahelaisessa urheiluelämässä. Sitä ovat harrastaneet tai olleet toiminnassa mukana vuosikymmenten aikana eri urheilulajeista ylivoimaisesti suurin määrä raahelaisia. Varovaisesti arvioiden sen parissa on toiminut yli 10000 raahelaista ja lähiseudun ihmistä. Vuosittain rekisteröityjä pelaajia 80-luvulta lähtien on täällä ollut noin 400, enimmillään noin 500. Usean tämän päivän juniorin vanhemmat ja isovanhemmatkin ovat olleet jääkiekossa mukana.

Lähteet: Raahen Vesan leikekirjat, Juhani Tähjänjoki: Raahen kaupungin urheilu/liikuntalautakunnan historia 1927-1987, Jääkiekkokirjat